

CÔUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

TRETJI ODDELEK

ZADEVA GRZINČIČ PROTI SLOVENIJI

(Pritožba št. 26867/02)

SODBA

V STRASBOURGU,

3. maja 2007

Sodba bo postala dokončna v skladu z določbami 2. odstavka 44. člena Konvencije. Lahko je predmet tehničnih popravkov.

V zadevi Grzinčič proti Sloveniji

je Evropsko sodišče za človekove pravice (tretji oddelek) na seji senata v sestavi:

- G. C. BÎRSAN, *predsednik*,
- G. B.M. ZUPANČIČ,
- Ga. E. FURA-SANDSTRÖM,
- Ga. A. GYULUMYAN,
- G. E. MYJER,
- G. DAVID THÓR BJÖRGVINSSON,
- Ga. I. BERRO-LEFÈVRE, *sodniki*,

in G. S. NAISMITH, *namestnik sodnega tajnika oddelka*,
po obravnavi na nejavni seji dne 5. aprila 2007
izreklo naslednjo sodbo, sprejeto istega dne:

POSTOPEK

1. Zadeva je bila sprožena s pritožbo (št. 26867/02), ki jo je na podlagi 34. člena Konvencije za varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin ("Konvencija") dne 1. julija 2002 proti Republiki Sloveniji vložil njen državljan, g. Boštjan Grzinčič ("pritožnik").

2. Pritožnika je zastopala ga. M. Nosan, odvetnica v Celju. Slovensko vlado ("vlada") je zastopal njen zastopnik g. L. Bembič, generalni državni pravobranilec.

3. Sodišče je dne 9. junija 2006 odločilo, da o pritožbi obvesti vlado. Na podlagi tretjega odstavka 29. člena Konvencije je odločilo, da bo hkrati odločalo o sprejemljivosti in vsebini zadeve.

DEJSTVA**I. OKOLIŠČINE ZADEVE**

4. Pritožnik je rojen leta 1967 in prebiva v Celju.

A. Ozadje zadeve

5. Dne 15. septembra 1995 je policija pritožnika pridržala zaradi suma "izsiljevanja" in "povzročitve splošne nevarnosti".

6. Dne 17. septembra 1995 je bil pritožnik priveden k preiskovalnemu sodniku Okrožnega sodišča v Celju, ki je zoper njega uvedel preiskavo in ga pridržal v priporu.

7. Med preiskovalnim postopkom je več časopisov poročalo, da je pritožnik storil številna kazniva dejanja.

8. Preiskava zoper pritožnika je bila dne 2. oktobra 1995 zaradi pomanjkanja dokazov ustavljena, pritožnik pa je bil na ta dan izpuščen na prostost.

9. Pritožnik je neznanega dne v skladu z Zakonom o kazenskem postopku na Ministrstvo za pravosodje vložil zahtevek za povrnitev škode, ki jo je utrpel. Dne 30. oktobra 1996 je ministrstvo pritožniku ponudilo odškodnino v višini 75.000 slovenskih tolarjev (SIT, približno 310 evrov (EUR)), česar pa pritožnik ni sprejel.

B. Civilni postopek v zvezi s povrnitvijo škode zaradi neupravičenega pridržanja

10. Dne 16. oktobra 1996 je pritožnik pred Okrožnim sodiščem v Celju sprožil civilni postopek zoper Ministrstvo za pravosodje in Ministrstvo za notranje zadeve in zahteval nadomestilo za nepremoženjsko škodo v višini 4.000.000 SIT (približno 16.500 EUR). Predlagal je tudi, naj se ga oprosti plačila stroškov postopka.

11. Dne 2. februarja 1999 je sodišče opravilo narok za glavno obravnavo.

12. Nato je bil pritožnik 6. julija 2000 aretiran in obtožen prometa z mamili. V preiskovalnem priporu je ostal do 26. septembra 2000, ko ga je Okrožno sodišče v Celju spoznalo za krivega očitane mu kaznivega dejanja.

13. Narok za glavno obravnavo v civilnem postopku, ki je bil razpisan za 28. september 2000, je bil prestavljen, ker je bil pritožnik v priporu. Narok je bil nato opravljen dne 5. decembra 2000.

14. V kazenskem postopku je dne 10. aprila 2001 Višje sodišče v Celju ugodilo pritožnikovi pritožbi zoper sodbo prvostopenjskega sodišča in zadevo vrnilo v ponovno obravnavo. Dne 9. oktobra 2001 je bil pritožnik oproščen. Po pritožbi državnega tožilca je Višje sodišče v Celju dne 9. aprila 2002 sodbo potrdilo.

15. Poleg tega je bil pritožnik v letih 2000 in 2001 prometa z mamili obtožen še v dveh drugih kazenskih postopkih. Postopka sta bila ustavljena, saj je državni tožilec umaknil obtožnici.

16. Dne 10. junija 2002 je pritožnik v civilnem postopku, ki ga je pred Okrožnim sodiščem v Celju sprožil dne 16. oktobra 1996, predložil pripravljalno vlogo in zvišal znesek zahtevanega povračila škode.

17. Dne 15. oktobra 2002 je sodišče opravilo glavno obravnavo. Pritožnik na njej ni bil navzoč.

18. Dne 15. novembra 2002 je po opravljenem naroku Okrožno sodišče v Celju izdalo sodbo, v kateri je pritožniku prisodilo 1.500.000 SIT (približno 6.250 EUR). Obe stranki sta se pritožili.

19. Dne 11. novembra 2004 je Višje sodišče v Celju ugodilo pritožbi tožene stranke in prisojeni znesek znižalo na 1.200.000 SIT (približno 5.000 EUR). Omenjena sodba je postala pravnomočna.

C. Kazenski postopek

20. Dne 2. julija 1999 je Okrožno državno tožilstvo v Krškem Okrožnemu sodišču v Krškem predlagalo, naj uvede kazensko preiskavo zoper pritožnika in dva druga posameznika v zvezi s prometom z mamili.

21. Po zatrjevanju vlade pritožnik med preiskavo organom kazenskega pregona ni bil na voljo, kljub temu da je v telefonskem pogovoru policistom obljubil, da bo prišel na zaslišanje. Poleg tega mu ni bilo mogoče vročiti vabil na zaslišanje – nadomestno obvestilo je bilo tako podano 28. julija 1999. Preiskovalni sodnik je izdal dve odredbi, naj se pritožnik zglaši na sodišču, vendar brez uspeha.

22. Dne 4. novembra 1999 je Okrožno državno tožilstvo v Krškem zoper pritožnika in dva druga posameznika vložilo obtožnico, v kateri je pritožnika obtožilo prometa z mamili.

23. Dne 30. septembra 1999 je sodišče za pritožnika odredilo pripor in izdalo priporni nalog.

24. Na obravnavi, ki je bila opravljena dne 11. novembra 1999, je bil postopek zoper pritožnika izločen in prenesen pred Okrožno sodišče v Celju. Kasneje je bil postopek prenesen nazaj na Okrožno sodišče v Krškem. Poleg tega sta bila postopka zoper druga dva posameznika združena s pritožnikovim postopkom.

25. Dne 6. julija 2000 je bil pritožnik aretiran in odpeljan v policijsko pridržanje.

26. Sodišče je naroke za glavno obravnavo opravilo dne 12. julija, 6. septembra, 18. oktobra, 15. novembra in 7. decembra 2000.

27. Dne 8. decembra 2000 je sodišče izreklo sodbo, v kateri je pritožnika spoznalo za krivega in ga obsodilo na zaporno kazen štirih let. Sodišče je odredilo, naj pritožnik ostane v priporu do začetka prestajanja kazni.

28. Pritožnik se je pritožil na Višje sodišče v Ljubljani. Sodišče je dne 11. aprila 2001 pritožbi ugodilo in zadevo vrnilo v ponovno sojenje prvostopenjskemu sodišču. Odredilo je tudi pritožnikovo izpustitev iz pripora.

29. Narok za glavno obravnavo je bil razpisan za 1. september 2003, a je bil kasneje preložen, saj obtožencu ni bilo mogoče vročiti vabila. Tudi naroka, razpisana za 15. april in 26. maj 2005 sta bila preložena.

30. Sodišče je naroke opravilo dne 17. junija, 8. septembra in 27. septembra 2005.

31. Narok, ki bi moral biti opravljen dne 27. oktobra 2005, je bil preložen, ker dva izmed obtoženih nista prišla na obravnavo. Nadaljnja naroka sta bila nato opravljena dne 8. decembra 2005 in 24. januarja 2006.

32. Po naroku, opravljenem dne 9. marca 2006, je sodišče izreklo sodbo, v kateri je vse tri obtožene oprostilo.

33. Državni tožilec je vložil pritožbo.

34. Postopek pred Višjim sodiščem v Ljubljani še poteka.

II. RELEVANTNO DOMAČE PRAVO

A. Ustava Republike Slovenije (1991), Uradni list RS, št. 33/91

35. Za to zadevo so relevantne naslednje določbe Ustave iz leta 1991:

23. člen

"Vsakdo ima pravico, da o njegovih pravicah in dolžnostih ter o obtožbah proti njemu brez nepotrebne odlašanja odloča neodvisno, nepristransko in z zakonom ustanovljeno sodišče."

26. člen

"Vsakdo ima pravico do povračila škode, ki mu jo v zvezi z opravljanjem službe ali kakšne druge dejavnosti državnega organa, organa lokalne skupnosti ali nosilca javnih pooblastil s svojim protipravnim ravnanjem stori oseba ali organ, ki tako službo ali dejavnost opravlja. ..."

160. člen

"Ustavno sodišče odloča:

...o ustavnih pritožbah zaradi kršitev človekovih pravic in temeljnih svoboščin s posamičnimi akti; ...

Če zakon ne določa drugače, odloča ustavno sodišče o ustavni pritožbi le, če je bilo izčrpano pravno varstvo. O tem, ali ustavno sodišče ustavno pritožbo sprejme v obravnavo, odloči na podlagi meril in postopka, določenih z zakonom."

B. Projekt Lukenda

36. Na podlagi sodbe v zadevi *Lukenda proti Sloveniji* z dne 6. oktobra 2005 (št. 23032/02) in odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-65/05 (22. september 2005), ki sta slovensko državo zavezali k izpolnitvi pogojev za zagotovitev pravice do sojenja v razumnem roku, je slovenska vlada dne 12. decembra 2005 predstavila Skupni državni projekt o odpravi sodnih zaostankov, tako imenovani Projekt Lukenda. Njegov cilj je odprava zaostankov na slovenskih sodiščih in tožilstvih do konca leta 2010, in sicer z zagotovitvijo strukturne in upravne reforme sodstva.

37. Del Projekta Lukenda je bila priprava Zakona o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja.

**C. Zakon o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja,
Uradni list RS, št. 49/2006**

38. Zakon o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja ("Zakon iz leta 2006") se je začel uporabljati 1. januarja 2007. Člena 1 in 2 zagotavljata pravico do sojenja v razumnem roku stranki v sodnem postopku, udeležencu po zakonu, ki ureja nepravdni postopek, in oškodovancu v kazenskem postopku.

39. Člen 3 določa dve pravni sredstvi za pospešitev postopka – nadzorstveno pritožbo in rokovni predlog – ter, končno, zahtevo za pravično zadoščenje za škodo, utrpelo zaradi nepotrebnega odlašanja.

40. Člen 4 določa merila, ki jih morajo upoštevati domači organi pri odločanju o pritožbah:

4. člen – Merila za odločanje

“Pri odločanju o pravnih sredstvih po tem zakonu se upoštevajo okoliščine posamezne zadeve, zlasti njena zapletenost v dejanskem in pravnem pogledu, ravnanje strank v postopku, predvsem z vidika uporabe postopkovnih pravic in izpolnjevanja obveznosti v postopku, spoštovanje pravil o vrstnem redu reševanja zadev na sodišču, zakonski roki za razpis narokov in izdelavo sodnih odločb, način, po katerem je bila zadeva obravnavana pred vložitvijo nadzorstvene pritožbe ali rokovnega predloga, narava in vrsta zadeve ter njen pomen za stranko.”

41. Nadzorstveno pritožbo urejata člena 5 in 6, ki določata:

5. člen – Nadzorstvena pritožba

“(1) Če stranka meni, da sodišče nepotrebno odlašajo z odločanjem, lahko pri sodišču, ki obravnava zadevo, vloži pisno nadzorstveno pritožbo, o kateri odloča predsednica oziroma predsednik sodišča (v nadaljnjem besedilu: predsednik sodišča).

(2) Nadzorstvena pritožba mora za potrebe odločanja o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja vsebovati naslednje sestavine:

– osebno ime oziroma firmo oziroma drug naziv stranke, naslov njenega stalnega ali začasnega prebivališča oziroma sedež,

– osebno ime oziroma firmo oziroma drug naziv zastopnika ali pooblaščenca in naslov njegovega stalnega ali začasnega prebivališča oziroma sedež,

– navedbo sodišča, ki obravnava zadevo,

– opravilno številko zadeve ali datum vložitve zadeve na sodišče,

– navedbo okoliščin ali drugih podatkov v zvezi z zadevo, ki izkazujejo, da sodišče nepotrebno odlašajo z odločanjem,

– lastnoročni podpis stranke, zastopnika ali pooblaščenca.”

6. člen – Odločitev o nadzorstveni pritožbi

“(1) Če je nadzorstvena pritožba glede na časovni potek reševanja zadeve, ki je naveden v nadzorstveni pritožbi, očitno neutemeljena, jo predsednik sodišča s sklepom zavrne.

(2) Če nadzorstvena pritožba ne vsebuje obveznih sestavin iz drugega odstavka 5. člena tega zakona, jo predsednik sodišča s sklepom zavrne. Zoper ta sklep ni dovoljena pritožba.

(3) Če ni bil izdan sklep iz prvega ali drugega odstavka tega člena, predsednik sodišča v okviru opravljanja pristojnosti sodne uprave po zakonu, ki ureja sodišča, nemudoma zahteva, da mu sodnica oziroma sodnik ali predsednica senata oziroma predsednik senata (v nadaljnjem besedilu: sodnik), ki mu je zadeva dodeljena v reševanje, najpozneje v petnajstih dneh po prejemu zahteve predsednika sodišča oziroma po pridobitvi spisa, če je to potrebno za izdelavo poročila, posreduje poročilo o razlogih za trajanje postopka v zadevi. Poročilo vključuje opredelitev glede meril iz 4. člena tega zakona ter mnenje, v kakšnem roku bi lahko zadeva bila rešena. Predsednik sodišča lahko zahteva tudi, da mu sodnik posreduje tudi spis zadeve, če oceni, da ga mora pregledati glede na strankine navedbe v nadzorstveni pritožbi.

(4) Če sodnik pisno obvesti predsednika sodišča, da bodo v roku, ki ni daljši od štirih mesecev od prejema nadzorstvene pritožbe, opravljena ustrezna postopkovna dejanja oziroma izdana odločba, predsednik sodišča o tem obvesti stranko in s tem zaključi obravnavanje nadzorstvene pritožbe.

(5) Če predsednik sodišča glede na merila iz 4. člena tega zakona ugotovi, da sodišče ne odlašá nepotrebno z odločanjem v zadevi, nadzorstveno pritožbo s sklepom zavrne.

(6) Če predsednik sodišča ni obvestil stranke v skladu s četrtrim odstavkom tega člena in če glede na merila iz 4. člena tega zakona ugotovi, da sodišče nepotrebno odlašá z odločanjem v zadevi, glede na stanje in naravo zadeve s sklepom odredi rok za opravo določenih postopkovnih dejanj, lahko pa glede na okoliščine zadeve, zlasti če je zadeva nujna, odredi tudi njeno prednostno reševanje. Če odredi, da mora sodnik opraviti ustrezna postopkovna dejanja, določi tudi rok za njihovo opravo, ki ne sme biti krajši od petnajst dni in ne daljši od šestih mesecev, in primeren rok, v katerem mora sodnik poročati o opravljenih dejanjih.

(7) Če predsednik sodišča ugotovi, da je do nepotrebne odlašanja z odločanjem v zadevi prišlo zaradi preobremenjenosti ali daljše odsotnosti sodnika, lahko odredi, da se zadeva predodeli. Lahko predlaga tudi dodelitev dodatnega sodnika na sodišče ali odredi izvedbo drugih ukrepov v skladu z zakonom, ki ureja sodniško službo.

(8) Z letnim razporedom se lahko določi sodnik, ki bo namesto ali poleg predsednika sodišča opravljal pristojnosti sodne uprave za odločanje o nadzorstveni pritožbi.”

42. Členi 8, 9 in 11 urejajo rokovni predlog in določajo ukrepe, ki jih lahko sodišče sprejme s tem v zvezi. V relevantnih delih se glasijo:

8. člen – Rokovni predlog

“(1) Če predsednik sodišča zavrne nadzorstveno pritožbo po prvem ali petem odstavku 6. člena tega zakona ali če nanjo ne odgovori stranki v dveh mesecih, ali če

v tem roku ne pošlje obvestila iz četrtega odstavka 6. člena tega zakona ali če v rokih iz obvestila ali sklepa predsednika sodišča niso bila opravljena ustrezna postopkovna dejanja, lahko stranka pri sodišču, ki obravnava zadevo, vloži rokovni predlog iz razloga po prvem odstavku 5. člena tega zakona.

...

(3) Stranka sme vložiti rokovni predlog v 15 dneh po prejemu sklepa ali po poteku rokov iz prvega odstavka tega člena.”

9. člen – Pristojnost za odločanje

(1) Za odločanje o rokovnem predlogu glede zadev, ki jih obravnava okrajno sodišče, okrožno sodišče ali drugo sodišče prve stopnje, je pristojen predsednik višjega sodišča, v katerega sodno območje spada okrajno, okrožno ali drugo sodišče prve stopnje.

...”

11. člen – Odločitev o rokovnem predlogu

“(1) Če je rokovni predlog glede na časovni potek reševanja zadeve in glede na ravnanje stranke očitno neutemeljen, ga predsednik sodišča s sklepom zavrne.

...”

(4) Če predsednik sodišča glede na merila iz 4. člena tega zakona ugotovi, da sodišče nepotrebno odlašajo z odločanjem v zadevi, s sklepom odredi, da mora sodnik opraviti ustrezna postopkovna dejanja, določi rok za njihovo opravo, ki ne sme biti krajši od petnajst dni in ne daljši od štirih mesecev, in primeren rok, v katerem mora sodnik poročati o opravljenih dejanjih. Predsednik sodišča lahko glede na okoliščine zadeve, zlasti če je zadeva nujna, odredi tudi njeno prednostno reševanje in predlaga predsedniku sodišča iz prvega odstavka 5. člena tega zakona izvedbo ukrepov iz sedmega odstavka 6. člena tega zakona.

(5) Predsednik sodišča mora o rokovnem predlogu odločiti v 15 dneh po njegovem prejemu.”

43. Člen 14 ureja pristojnost Ministrstva za pravosodje v zadevah, v katerih je bila nadzorstvena pritožba vložena pri ministrstvu in ne pri pristojnem sodišču:

14. člen – Pristojnosti ministrstva, pristojnega za pravosodje

“(1) Če je nadzorstvena pritožba vložena pri ministrstvu, pristojnem za pravosodje (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo), jo minister oziroma ministrica, pristojna za pravosodje (v nadaljnjem besedilu: minister), odstopi predsedniku pristojnega sodišča, da jo obravnava v skladu s tem zakonom, in zahteva, da ga obvesti o ugotovitvah in o odločitvi.

...”

44. Na podlagi 15. člena se lahko pravično zadoščenje zagotovi z izplačilom denarne odškodnine, s pisno izjavo Državnega pravobranilstva oziroma z objavo sodbe:

15. člen – Pravično zadoščenje

“(1) Če je stranka vložila nadzorstveno pritožbo, ki ji je bilo ugodeno ali rokovni predlog, lahko zahteva pravično zadoščenje po tem zakonu.

(2) Pravično zadoščenje se zagotovi:

1. z izplačilom denarne odškodnine za povzročeno škodo zaradi kršitve pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja;
2. s pisno izjavo Državnega pravobranilstva, da je bila stranki kršena pravica do sojenja brez nepotrebnega odlašanja;
3. z objavo sodbe, da je bila stranki kršena pravica do sojenja brez nepotrebnega odlašanja.”

45. Člen 16 ureja odškodninsko varstvo in določa najvišjo vsoto, ki jo je mogoče priznati:

16. člen – Denarna odškodnina

“(1) Denarna odškodnina se izplača za nepremoženjsko škodo, povzročeno zaradi kršitve pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja. Republika Slovenija objektivno odgovarja za povzročeno škodo.

(2) Denarna odškodnina za posamezno pravnomočno rešeno zadevo se prizna v znesku od 300 eurov do 5000 eurov.

(3) Pri določitvi višine odškodnine se upoštevajo merila iz 4. člena tega zakona, zlasti pa zapletenost zadeve, ravnanje države, ravnanje same stranke in pomen zadeve za stranko.”

46. Členi 19, 20 in 21 urejajo postopek pravičnega zadoščenja in postopek za uveljavljanje premoženjske škode:

19. člen – Postopek pri Državnem pravobranilstvu

“(1) Postopek za uveljavitev zahtevka za pravično zadoščenje, kadar je izpolnjen pogoj iz prvega odstavka 15. člena tega zakona, stranka prične z vložitvijo predloga za poravnavo pri Državnem pravobranilstvu, zaradi sporazuma o vrsti oziroma višini pravičnega zadoščenja. Ta predlog stranka lahko vložiti v devetih mesecih po pravnomočni rešitvi njene zadeve. Državno pravobranilstvo se do predloga stranke, kolikor oceni, da je zahtevka za pravično zadoščenje utemeljen, opredeli najkasneje v roku treh mesecev. Do izteka navedenega roka stranka ne sme uveljavljati denarne odškodnine zaradi pravičnega zadoščenja s tožbo pred pristojnim sodiščem.

(2) Če je dosežen sporazum s stranko v skladu s prvim odstavkom tega člena, Državno pravobranilstvo sklene s stranko izvensodno poravnavo.”

(2) Če predlogu za poravnavo iz prvega odstavka tega člena ni ugodeno ali če Državno pravobranilstvo in stranka ne dosežeta sporazuma v štirih mesecih od vložitve predloga stranke, lahko stranka vložiti tožbo na pristojno sodišče Republike Slovenije po tem zakonu. Stranka lahko vložiti tožbo v šestih mesecih po prejemu odgovora Državnega pravobranilstva, da njenemu predlogu iz prejšnjega odstavka ni ugodeno, oziroma po poteku roka, ki je v prejšnjem odstavku določen za odločitev Državnega pravobranilstva za sklenitev poravnave. Za postopek pred sodiščem se ne glede na vrsto ali višino zahtevka uporabljajo določbe zakona o pravdnem postopku o sporu majhne vrednosti.”

PRAVO

I. ZATRJEVANA KRŠITEV 1. ODSTAVKA 6. ČLENA IN 13. ČLENA KONVENCIJE

49. Pritožnik se je pritožil zaradi predolgega trajanja civilnega postopka, ki se je pričel dne 16. oktobra 1996 in zaključil dne 11. novembra 2004 z odločitvijo Višjega sodišča v Celju. Poleg tega je zatrjeval, da tudi kazenski postopek, ki trenutno teče pred Višjim sodiščem v Ljubljani, traja predolgo. Pri tem se je skliceval na prvi odstavek 6. člena Konvencije, ki se glasi:

“Vsakdo ima pravico, da o njegovih civilnih pravicah in obveznostih ali o kakršnihkoli kazenskih obtožbah zoper njega pravično (...) ter v razumnem roku odloča (...) sodišče.”

50. Vsebina njegove pritožbe se je nanašala tudi na neučinkovitost pravnih sredstev, ki so v Sloveniji na voljo za uveljavljanje predolgega trajanja sodnih postopkov. Skliceval se je na 13. člen Konvencije, ki se glasi:

“Vsakdo, čigar pravice in svoboščine, zajamčene s to Konvencijo, so kršene, ima pravico do učinkovitih pravnih sredstev pred domačimi oblastmi, in to tudi če je kršitev storila uradna oseba pri opravljanju uradne dolžnosti.”

A. Sprejemljivost v zvezi s civilnim postopkom

1. Navedbe strank

51. Vlada se je sklicevala na sodbo v zadevi *Selmouni* ([VS], št. 25803/94, tč. 74, ECHR 1999-V) in ugovarjala, da v zvezi s pritožbami po prvem odstavku 6. člena in 13. členu niso bila izčrpana domača pravna sredstva, pri čemer je zatrjevala, da pritožnik ni uporabil učinkovitih sredstev, ki jih je imel na voljo za pospešitev sodnega postopka in/ali povračilo škode.

52. Poleg tega je vlada navedla, da je pravica do sojenja v razumnem roku zagotovljena s 23. členom ustave ter da 26. člen ustave zagotavlja pravico do povračila škode, ki jo posamezniku v zvezi z opravljanjem

službe ali kakšne druge dejavnosti državnega organa s svojim protipravnim ravnanjem stori oseba, ki tako službo ali dejavnost opravlja.

53. Na podlagi sodbe v zadevi *Lukenda proti Sloveniji* in odločbe Ustavnega sodišča z dne 22. septembra 2005, v obeh je bilo ugotovljeno, da v Sloveniji ni učinkovitih pravnih sredstev za zagotovitev pravice do sojenja v razumnem roku, je bil v mesecu aprilu 2006 sprejet Zakon o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja ("zakon 2006"), ki se je začel uporabljati dne 1. januarja 2007. Vlada je zatrjevala, da novi zakon v Sloveniji vsekakor zagotavlja učinkovita pravna sredstva. Poleg tega je Ministrstvo za pravosodje pričelo pripravljati celovit program za odpravo sodnih zaostankov.

54. Vsekakor pa naj bi imel pritožnik do tedaj, ko je začel veljati zakon 2006, možnost vložiti predlog za predhodno rešitev spora v skladu s 14. členom Zakona o državnem pravobranilstvu. Ko je postopek še trajal, bi lahko sprožil spor pred Upravnim sodiščem in/ali v skladu z 72. členom tedaj veljavnega Zakona o sodiščih iz leta 1994 vložil nadzorstveno pritožbo. Ko je bil postopek zaključen, kar pomeni, da njegovega nerazumnega trajanja ni bilo več mogoče odpraviti oziroma da je kršitev prenehala, bi pritožnik lahko sprožil odškodninski spor po splošnih pravilih Obligacijskega zakonika. Prav tako je imel v skladu s 160. členom ustave možnost vložiti ustavno pritožbo. Po mnenju vlade je celota teh pravnih sredstev predstavljala učinkovito pravno sredstvo tudi pred začetkom uporabe zakona 2006.

55. Ker pritožnik ni uporabil domačih pravnih sredstev in s tem zadostil pogoju izčrpanja, je vlada Sodišču predlagala, naj pritožbo zavrne kot nesprejemljivo.

56. Pritožnik na navedbe vlade ni podal odgovora.

2. Presoja Sodišča

(a) Splošne ugotovitve

57. Sodišče uvodoma ugotavlja, da je bila nova zakonodaja, in sicer zakon 2006, v Sloveniji uvedena z namenom zagotoviti pravico do sojenja v razumnem roku v domačem pravu. Uporablja se od 1. januarja 2007.

58. Odkar se je začel uporabljati zakon 2006, imajo upravičenci, odvisno od faze posameznega postopka, na voljo različne pravne poti, prek katerih lahko uveljavljajo kršitve pravice do hitrega sojenja.

59. Sodišče ugotavlja, da je pred njim trenutno približno 1.700 zadev proti Sloveniji, ki se nanašajo na trajanje postopkov. Slovenska vlada je bila o nekaterih izmed njih že obveščena, medtem ko velika večina zadev še čaka na predhodni preizkus pred Sodiščem.

60. Sodišče prav tako opaža, da se je civilni postopek v obravnavani zadevi zaključil 11. novembra 2004 in da je bila slovenska vlada o pritožbi

obveščena 9. junija 2006, pri čemer je do obeh dogodkov prišlo pred 1. januarjem 2007, ko se je začel uporabljati zakon 2006.

(b) Zadeve, ki se nanašajo na postopke, ki so se zaključili pred začetkom uporabe zakona 2006

61. Kar zadeva argument vlade, da bi moral pritožnik uporabiti pravna sredstva, ki jih v zvezi z omenjenimi postopki zagotavlja zakon 2006, Sodišče ugotavlja, da se 25. člen zakona 2006 izrecno nanaša na postopke pred mednarodnimi sodišči. Kljub temu pa morajo biti za uporabo pravnega sredstva, navedenega v tem členu, izpolnjeni v njem določeni pogoji.

62. Ta člen določa, da Državno pravobranilstvo v zadevah, v katerih je, prvič, kršitev pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja že prenehala in, drugič, stranka pred začetkom uporabe zakona že vložila zahtevo za pravično zadoščenje na mednarodno sodišče, v štirih mesecih po tem, ko od mednarodnega sodišča prejme zadevo v postopek poravnave, predlaga stranki poravnavo glede višine pravičnega zadoščenja. Stranka je dolžna Državnemu pravobranilstvu odgovoriti v dveh mesecih. Če ne pride do poravnave, lahko stranka vložiti odškodninsko tožbo v štirih mesecih po odgovoru Državnemu pravobranilstvu oziroma v šestih mesecih po prejemu negativnega odgovora Državnega pravobranilstva.

(c) Presoja pritožnikove pritožbe v zvezi s civilnim postopkom, o katerem je bila slovenska vlada obveščena pred 1. januarjem 2007

63. Sodišče najprej ugotavlja, da razlaga besedne zveze "kršitev pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja je že prenehala" v navedbah vlade in slovenskem pravu na splošno pomeni, da se pritožnik ne more več pritožiti zaradi kršitve pravice do hitrega postopka v že zaključenih postopkih, saj njihovega nerazumnega trajanja ni več mogoče odpraviti (glej zgornjo 54. točko). Glede na običajen pomen tega izraza v slovenskem pravu je jasno, da zadevni civilni postopek, ki se je zaključil 11. novembra 2004, sodi v to kategorijo.

64. Poleg tega je pritožnik pred 1. januarjem 2007 na strasbourško sodišče vložil tudi zahtevek za pravično zadoščenje.

65. Vendar pa 25. člen določa, da se mora postopek poravnave v takšnem primeru pričeti v štirih mesecih od trenutka, ko je tožena vlada obveščena o zadevi.

66. Sodišče ugotavlja, da je bila slovenska vlada o obravnavani pritožbi obveščena dne 9. junija 2006, več kot šest mesecev pred tem, ko je začel veljati zakon 2006, ter da so se roki za sklenitev prijateljske poravnave z Državnim pravobranilstvom v okviru notranjega postopka, urejenega v 25. členu, že iztekli. Druge določbe, ki bi dopuščala domnevo retroaktivne uporabe zakona 2006 v zadevah, v katerih je bilo obvestilo že posredovano, ni. Stranke so imele možnost sklenitve prijateljske poravnave tudi v postopku pred Sodiščem, a tega niso storile. Po oceni Sodišča zato pravnega

sredstva iz 25. člena ni mogoče šteti za učinkovitega v zvezi z izpodbijanem že zaključenim civilnim postopkom.

67. Kar zadeva pritožbe v zvezi z že zaključenimi postopki, o katerih je bila slovenska vlada obveščena pred 1. januarjem 2007, Sodišče torej ugotavlja, da vlada ni predložila nobenih prepričljivih dokazov, na podlagi katerih bi bilo treba odstopiti od ustaljene sodne prakse.

68. Sodišče zato ugotavlja, da je ta del pritožbe podoben zadevama *Belinger* in *Lukenda* (glej *Belinger proti Sloveniji* (odl.), št. 42320/98, z dne 2. oktobra 2001, in *Lukenda proti Sloveniji*, št. 23032/02, z dne 6. oktobra 2005), ki ju je Sodišče obravnavalo pred začetkom veljave zakona 2006. V omenjenih zadevah je Sodišče zavrnilo vladin ugovor neizčrpanja domačih pravnih sredstev, saj je ugotovilo, da so bila sredstva, ki so jih imeli na voljo pritožniki, neučinkovita.

69. Sodišče tudi meni, da omenjeni del pritožbe ni očitno neutemeljen v smislu tretjega odstavka 35. člena Konvencije. Prav tako ne obstaja noben drug razlog, zaradi katerega ga ne bi bilo mogoče sprejeti. Ta del pritožbe se torej sprejme v obravnavo.

B. Vsebina v zvezi s civilnimi postopki

1. Prvi odstavek 6. člena Konvencije

70. Doba, ki jo je treba upoštevati, je pričela teči 16. oktobra 1996, na dan, ko je pritožnik sprožil postopek pred Okrožnim sodiščem v Celju, zaključila pa se je 11. novembra 2004, na dan, ko je sodbo izreklo Višje sodišče. Postopek na dveh sodnih instancah je torej trajal približno 8 let in en mesec.

71. Sodišče ponovno poudarja, da je treba razumnost trajanja postopka presojati glede na okoliščine zadeve in ob upoštevanju naslednjih meril: zapletenosti zadeve, ravnanja pritožnika in pristojnih organov ter pomena, ki ga ima zadeva za pritožnika (glej, med drugim, sodbo v zadevi *Frydlender proti Franciji*, [VS], št. 30979/96, tč. 43, ECHR 2000-VII).

72. Vlada je zatrjevala, da je pritožnik prispeval k dolžini civilnega postopka, saj sodišče ni moglo pridobiti njegove izjave do 15. novembra 2002, ko je bil opravljen peti razpisani narok za glavno obravnavo.

73. Po obravnavi celote predloženega gradiva in ob upoštevanju svoje sodne prakse s tega področja Sodišče kljub temu ocenjuje, da je bilo trajanje postopka, zlasti pred sodiščem prve stopnje, v obravnavani zadevi predolgo in zato ne izpolnjuje zahteve po "razumnem roku".

74. Glede na navedeno je prišlo do kršitve prvega odstavka 6. člena Konvencije.

2. 13. člen Konvencije

75. Sodišče ponovno poudarja, da 13. člen zagotavlja učinkovita pravna sredstva pred domačimi oblastmi, s katerimi je mogoče uveljavljati kršitve zahteve po sojenju v razumnem roku iz 1. odstavka 6. člena (glej sodbo v zadevi *Kudła proti Poljski* [VS], št. 30210/96, tč. 156, ECHR 2000-XI). Sodišče poudarja, da je že v predhodnih zadevah (glej zgoraj navedeno sodbo v zadevi *Lukenda*) zavrnilo vladine ugovore in navedbe in da tudi v tej zadevi ni našlo razlogov, ki bi vodili k drugačnim zaključkom.

76. Zato Sodišče ocenjuje, da je v tej zadevi prišlo do kršitve 13. člena, saj pritožniku v domačem pravnem redu ni bilo na voljo nobeno pravno sredstvo, s pomočjo katerega bi lahko uveljavljal kršitve pravice, da se o njegovi zadevi odloči v razumnem roku v smislu 1. odstavka 6. člena.

C. Sprejemljivost v zvezi s kazenskim postopkom

1. Navedbe strank

77. Vlada je zatrjevala, da je bilo v slovenskem sistemu pravnih sredstev v zvezi z zadevami, ki se nanašajo na trajanje postopka, že pred začetkom uporabe zakona 2006 in je tudi danes mogoče doseči ne le pospešitev postopka, temveč tudi uveljavljati utrpelo škodo (glej zgornje točke 51–55).

78. Pritožnik na navedbe vlade ni podal odgovora.

2. Presoja Sodišča

(a) Splošne ugotovitve

79. Sodišče ugotavlja, da kazenski postopek v obravnavani zadevi še vedno poteka pred Višjim sodiščem v Ljubljani.

80. Sodišče ugotavlja, da je imel pritožnik od 1. januarja 2007, ko se je začel uporabljati zakon 2006, možnost zahtevati pospešitev postopka. V skladu z zakonom 2006 lahko v postopku pred sodiščem prve ali druge stopnje pritožnik zahteva pospešitev po 3., 5. in 8. členu, in sicer z nadzorstveno pritožbo ali rokovnim predlogom. Slednji po vsebini predstavlja pritožbo, ki jo je mogoče pod določenimi pogoji vložiti zoper neuspešno nadzorstveno pritožbo. Poleg tega lahko pritožnik končno popravo kršitve pridobi tudi prek odškodnine, in sicer z zahtevkom za pravično zadoščenje iz 15. člena zakona.

81. Glede na to, da lahko pritožnik uporabi pravna sredstva, urejena v zakonu 2006, se zastavlja vprašanje, ali jih mora uporabiti za namen prvega odstavka 35. člena Konvencije.

Splošna načela, ki jih je oblikovala sodna praksa Sodišča

82. Sodišče ponovno poudarja, da so na podlagi 1. člena (ki določa: "Visoke pogodbene stranke priznavajo vsakomur, ki sodi v njihovo

pristojnost, pravice in svoboščine, ki so opredeljene v prvem delu te Konvencije.”) za uveljavitev in izvrševanje zagotovljenih pravic in svoboščin odgovorni zlasti nacionalni organi. Mehanizem pritožbe na Sodišče je tako subsidiaren nacionalnim sistemom za varstvo človekovih pravic. Omenjen subsidiarni značaj izhaja iz 13. člena in prvega odstavka 35. člena Konvencije.

83. Namen prvega odstavka 35. člena, v katerem je določeno pravilo o izčrpanju domačih pravnih sredstev, je omogočiti državam pogodbenicam možnost preprečitve ali poprave očitanih jim kršitev, preden se te naslovijo na Sodišče (glej, med drugim, sodbo v zadevi *Selmouni proti Franciji* [VS], št. 25803/94, tč. 74, ECHR 1999-V, ter zgoraj citirani sodbi v zadevah *Kudla*, tč. 81, in *Lukenda*, tč. 42). Pravilo iz prvega odstavka 35. člena temelji na domnevi, ki se odraža v 13. členu Konvencije – s katerim je tesno povezan – in sicer, da je v zvezi z zatrjevano kršitvijo v domačem sistemu na voljo učinkovito pravno sredstvo (ibid.).

84. Kljub temu lahko glede na “splošno priznana načela mednarodnega prava” nastopijo okoliščine, ki pritožnika odvezujejo obveznosti izčrpanja domačih sredstev, ki jih ima na voljo (glej zgoraj navedeno zadevo *Selmouni*, tč. 75). Pri tem Sodišče poudarja, da obstoj golega dvoma glede možnosti za uspeh določenega pravnega sredstva, ki ni očitno nekoristno, ne predstavlja utemeljenega razloga za opustitev izčrpanja domačih pravnih sredstev (glej zgoraj navedeno sodbo v zadevi *Akdivar and Others*, str. 1212, tč. 71, ter sodbi v zadevah *Van Oosterwijck proti Belgiji* z dne 6. novembra 1980, serija A, št. 40, str. 18-19, tč. 37, in *Brusco proti Italiji* (odl.), št. 69789/01, ECHR 2001-IX).

(b) Presoja zakona 2006, kolikor se nanaša na postopek, ki poteka pred sodiščem prve ali druge stopnje

85. Kot izhodišče je treba omeniti, da lahko v skladu z 2. členom zakona 2006 nova pravna sredstva, ki so v Sloveniji na voljo od 1. januarja 2007, uporabljajo stranke v sodnem postopku, udeleženci po zakonu, ki ureja nepravdni postopek, in oškodovanci v kazenskem postopku.

86. Kar zadeva postopke pred sodišči prve ali druge stopnje, sta možnosti nadzorstvene pritožbe in rokovnega predloga iz 5. in 8. člena zakona 2006 predsednikom sodišč, ki obravnavajo zadeve, oziroma predsednikom višjih sodišč omogočili obravnavanje pritožb v zvezi s predolgim trajanjem postopka in sprejemanje ustreznih ukrepov. Če je pritožba utemeljena, lahko predsednik odredi rok za opravo procesnih dejanj ali določi, da je treba zadevo reševati prednostno, zadevo lahko predodeli, itd. (glej zgornji točki 41 in 42).

87. Sodišče zlasti ugotavlja, da mora predsednik sodišča, ki obravnava zadevo, v dveh mesecih odločiti o utemeljenosti nadzorstvene pritožbe, vložene v skladu s 6. členom. Če sodnik, ki odloča o zadevi, predsednika obvesti, da bodo procesna dejanja opravljena oziroma odločba izdana v roku

štirih mesecev, predsednik o tem obvesti stranko. Če je pritožba utemeljena, je treba procesna dejanja izvesti v roku, ki ni daljši od šestih mesecev.

88. Kar zadeva rokovni predlog, 11. člen določa, da je treba o utemeljenosti rokovnega predloga odločiti v 15 dneh in, če je predlog utemeljen, procesna dejanja opraviti v štirih mesecih. Sodišče ocenjuje, da roki, določeni v besedilu, izpolnjujejo zahtevo po hitrosti, ki je potrebna za to, da je sredstvo učinkovito (glej sodbo v zadevi *Scordino proti Italiji* (št. 1) [VS], št. 36813/97, tč. 208, ECHR 2006-...).

89. Poleg tega 15. in 16. člen zakona 2006 določata, da je vsakdo, ki je zaradi kršitve zahteve po „razumnem roku“ utrpel nepremoženjsko škodo, upravičen do pravičnega zadoščenja, če je bilo ugodeno njegovi nadzorstveni pritožbi ali če je vložil rokovni predlog.

90. Pravično zadoščenje se zagotovi z izplačilom denarne odškodnine, s pisno izjavo Državnega pravobranilstva ali z objavo sodbe, s katero je bila ugotovljena kršitev pravice do sojenja brez nepotrebne odlašanja. Denarna odškodnina za posamezno pravnomočno rešeno zadevo znaša od 300 do 5.000 evrov in jo izplača Državno pravobranilstvo (glej zgornji točki 44 in 45). Ustrezna sredstva se zagotovijo v slovenskem proračunu (glej zgornjo točko 47).

91. Če so izpolnjeni pogoji iz 15. člena in je bilo torej nadzorstveni pritožbi stranke ugodeno oziroma je bil vložen rokovni predlog (glej zgornjo točko 89), lahko stranka pri Državnem pravobranilstvu vloži predlog za poravnavo glede vrste oziroma višine pravičnega zadoščenja (glej zgornjo točko 46). Predlog za pravično zadoščenje je treba podati v devetih mesecih po pravnomočni rešitvi zadeve – z drugimi besedami po izdaji odločitve, zoper katero ni več mogoče vložiti rednega pravnega sredstva – Državno pravobranilstvo pa mora odgovor podati v treh mesecih.

92. Če do sporazuma ne pride, lahko stranka v osemnajstih mesecih po pravnomočni rešitvi zadeve na krajevno pristojnem okrajnem sodišču vloži tožbo za povrnitev škode. Če je njenemu zahtevku ugodeno, izplača Državno pravobranilstvo denarno odškodnino na podlagi pravnomočne odločbe sodišča (glej zgornjo točko 47).

93. Končno pa lahko v skladu z 21. členom zakona 2006 stranka v osemnajstih mesecih po pravnomočni odločitvi sodišča vloži tožbo za povrnitev premoženjske škode, nastale zaradi kršitve pravice do sojenja brez nepotrebne odlašanja. Ko odloča o premoženjski škodi, se sodišče opira na določbe Obligacijskega zakonika in merila iz 4. člena zakona 2006 (glej spodnjo točko 97).

94. Sodišče ugotavlja, da je v sodbi v zgoraj navedeni zadevi *Scordino* (točke 182-189) navedlo določene lastnosti, ki naj bi jih imela učinkovita domača pravna sredstva, ki se nanašajo na dolžino postopka. S tem v zvezi opaža, da imajo nova slovenska pravna sredstva dvojen namen.

95. Nadzorstvena pritožba in rokovni predlog sta najprej namenjena pospešitvi postopka, ki še teče, in/ali ugotovitvi, da so bili roki prekoračeni.

Sodišče opozarja, da je nemalokrat zaključilo, da prvi odstavek 6. člen države pogodbenice zavezuje k takšni organizaciji sodnih sistemov, da lahko sodišča izpolnjujejo vse zahteve, ki jih obvezujejo, vključno s tem, da je treba zadeve obravnavati v razumnem roku. Če sodni sistem s tega vidika ne deluje ustrezno, je najučinkovitejša rešitev uvedba pravnega sredstva za pospešitev postopka, ki naj prepreči njegovo predolgo trajanje (glej zgoraj navedeno sodbo v zadevi *Scordino*, tč. 183). Upoštevajoč, da nadzorstvena pritožba in rokovni predlog v obliki, v kakršni sta zasnovana, vsebujeta različna orodja za pospešitev tekočih postopkov, Sodišče meni, da je testu "učinkovitosti", kot ga je oblikovala nedavna sodna praksa, zadoščeno.

96. Poleg tega je v zakonu 2006 urejeno tudi odškodninsko varstvo – zahteva za pravično zadoščenje – s pomočjo katere se stranki, kadar je to potrebno, prisodi pravično zadoščenje za utrpelo nepremoženjsko in premoženjsko škodo. Odškodninsko varstvo je nedvomno ustrezno sredstvo za popravo že storjene kršitve. Glede na nedavno oblikovano sodno prakso Sodišča je mogoče kombinacijo dveh vrst sredstev, enega za pospešitev postopka in drugega za zagotovitev odškodnine, označiti za najboljšo rešitev za popravo kršitev zahteve po "razumnem roku" (glej zgoraj navedeno sodbo v zadevi *Scordino*, tč. 186).

97. Iz 4. člena zakona 2006 izhaja, da morajo nacionalni organi pri odločanju o razumnosti trajanja postopka upoštevati merila, ki jih je oblikovala sodna praksa Sodišča, namreč zapletenost zadeve, ravnanje pritožnika in pristojnih, podrobneje navedenih organov ter pomena, ki ga ima zadeva za pritožnika (glej, med drugim, sodbo v zadevi *Frydlender proti Franciji*, [VS], št. 30979/96, tč. 43, ECHR 2000-VII).

98. Glede na zgoraj navedeno, pri čemer zaključki Sodišča temeljijo na presoji veljavnih zakonskih določb, je slednje prepričano, da je celota pravnih sredstev, ki jih zakon 2006 uvaja za zadeve, katerih trajanje pred sodišči prve in druge stopnje je predolgo, učinkovita v tem smislu, da lahko pravna sredstva načeloma tako preprečijo nadaljevanje zatrjevane kršitve pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja kot tudi zagotovijo ustrezno nadomestilo za kršitve, do katerih je že prišlo.

Pogoj izčrpanja v zvezi s pritožbami, ki so bile vložene pred začetkom uporabe zakona 2006

99. Ob tem mora Sodišče, da ugotovi, ali je bil izpolnjen pogoj izčrpanja, obravnavati tudi vprašanje obstoja domačih pravnih sredstev v času, ko je bila obravnavana pritožba vložena, saj je pritožnik pritožbo vložil, še preden je začel veljati in se uporabljati zakon 2006. Sodišče priznava, da se presoja tega, ali so bila domača pravna sredstva izčrpana, ponavadi opravi glede na datum, na katerega je bila vložena pritožba. Vendar pa veljajo tudi izjeme od pravila, ki jih je mogoče upravičiti s posebnimi okoliščinami posamezne zadeve (glej sodbo v zadevi *Baumann proti Franciji* z dne 22. maja 2001, št. 33592/96, tč. 47).

100. Res je, da v času, ko je pritožnik vložil pritožbo na Sodišče, v slovenskem pravnem sistemu ni imel na voljo učinkovitega pravnega sredstva v zvezi z dolžino zadevnega postopka (glej sodbi v zadevi *Belinger proti Sloveniji* z dne 2. oktobra 2001 (odl.), št. 42320/98, in zgoraj navedeni zadevi *Lukenda*).

101. Kljub temu Sodišče meni, da obstaja več dejavnikov, ki v obravnavani zadevi govorijo v prid izjemi od tega splošnega pravila.

102. Sodišče opozarja na svoje ugotovitve iz sodbe v zadevi *Lukenda*, da se iz povprečne dolžine sodnega postopka odraža sistemski problem, ki izhaja iz neustrezne zakonodaje in neučinkovitega delovanja sodnega sistema. Omenjena sodba je Slovenijo zavezala k oblikovanju mehanizmov za učinkovito popravo kršitev konvencijskih pravic, tako s pomočjo ustreznih pravnih ukrepov kot tudi upravnih praks (glej zgoraj navedeno zadevo *Lukenda*, tč. 93 in 95). Tej sodbi je v letu 2006 sledilo približno 200 sodb proti Sloveniji, ki so se nanašale na očitke v zvezi s predolgim trajanjem postopkov pred domačimi sodišči.

103. Namen pravnih sredstev, ki jih je v odgovor na sodbo v zadevi *Lukenda* uvedel zakon 2006, je bil prav v tem, da se slovenskim organom omogoči poprava kršitev zahteve po "razumnem roku" v domačem pravu. To velja tako za pritožbe, ki so bile vložene po datumu, na katerega se je zakon 2006 začel uporabljati, kot tudi za tiste, ki se nanašajo na notranje postopke pred prvo- in drugostopenjskimi sodišči in so bile na seznam zadev Sodišča vnesene do tega datuma.

104. S tem v zvezi Sodišče ugotavlja, da v zadevah proti Sloveniji trenutno teče skoraj 1.700 postopkov, v katerih pritožniki zatrjujejo kršitev zahteve po "razumnem roku", tako glede tekočih kot tudi že zaključenih postopkov.

105. Poleg tega je Sodišče že v več primerih, ko so pogodbene stranke sprejele zakonske ukrepe za izpolnitev zahteve po "razumnem roku" iz prvega odstavka 6. člena Konvencije, odločilo, da bi morali pritožniki ne glede na to, da so bile njihove pritožbe na Sodišče vložene še pred sprejetjem zadevne zakonodaje, izčrpati tudi ta pravna sredstva.

106. Tako je Sodišče odločilo, da bi morali pritožniki v zadevah proti Italiji, ki so se nanašale na dolžino postopka, uporabiti pravna sredstva, ki so bila uvedena z "Zakonom Pinto" (glej na primer sodbo v zadevi *Giacometti and Others proti Italiji* (odl.), št. 34939/97, ECHR 2001-XII, ali v zgoraj navedeni zadevi *Brusco*). Podobne odločitve so bile na podlagi zakonodajnih sprememb sprejete v zvezi z zadevami proti Hrvaški, Slovaški in Poljski (glej zadeve *Nogolica proti Hrvaški* (odl.), št. 77784/01, ECHR 2002-VIII, *Andrášik and Others proti Slovaški* (odl.), št. 57984/00, 60226/00, 60237/00, 60242/00, 60679/00, 60680/00 in 68563/01, ECHR 2002-IX, ter *Michalak proti Poljski* z dne 1. marca 2005 (odl.), št. 24549/03). Sodišče meni, da so okoliščine v obravnavani pritožbi po vsebini podobne zgoraj navedenim zadevam.

(c) Presoja pritožnikove pritožbe v zvezi s kazenskim postopkom v obravnavani zadevi

107. Glede na to, da sporni kazenski postopek še poteka pred sodiščem druge stopnje, lahko pritožnik uporabi celoto pravnih sredstev, ki jih zagotavlja zakon 2006 in za katera je Sodišče ugotovilo, da so učinkovita (glej zgornjo točko 98).

108. Res je sicer, da zaenkrat še ni ustaljene prakse domačih organov, ki uporabljajo zakon 2006. Jasno pa je, da je bil zakon zasnovan posebej za reševanje problema predolgega trajanja postopkov pred domačimi sodišči in da v tem trenutku ni razloga, da bi dvomili v njegovo učinkovitost. Kljub temu lahko Sodišče to svoje stališče v prihodnosti presoja znova, dokazno breme v zvezi z učinkovitostjo pravnih sredstev, ki se uporabljajo, pa ostaja na strani slovenske vlade.

109. Sodišče opozarja na splošno obveznost držav pogodbenic, da rešujejo strukturne probleme, na podlagi katerih prihaja do kršitev (glej sodbo v zadevi *Broniowski proti Poljski* [VS], št. 31443/96, tč. 191, ECHR 2004-V). Nacionalni organi morajo zato posebej pozorno zagotoviti, da se bo zakon 2006 uporabljal v skladu s Konvencijo, tako glede prihodnje sodne prakse (glej zgoraj navedeno sodbo v zadevi *Scordino*, tč. 190-192) kot glede delovanja sodnega sistema. Kar zadeva slednjega, je treba sprejeti ustrezne ukrepe, da bi se izognili prevelikim obremenitvam domačih pravnih poti (glej zgoraj navedeno sodbo v zadevi *Belinger*). S tem v zvezi Sodišče ugotavlja, da je slovenska vlada decembra 2005 predstavila tako imenovani Projekt Lukenda, v katerem so obravnavani različni vidiki strukturnega problema (glej zgornji točki 36 in 37).

110. Glede na zgornje razloge in ob upoštevanju, da imajo tako pritožnik v obravnavani zadevi kot tudi vsi drugi pritožniki, ki so v skladu s 34. členom Konvencije proti Sloveniji predložili podobne zadeve, v postopkih, ki tečejo na prvi in drugi stopnji, možnost uporabiti nova pravna sredstva, Sodišče ocenjuje, da mora pritožnik v skladu s prvim odstavkom 35. člena Konvencije uporabiti sredstva, ki jih ima na voljo v skladu z zakonom 2006, ki se je začel uporabljati dne 1. januarja 2007.

111. Iz tega sledi, da je treba pritožnikovo pritožbo po 6. členu zaradi predolgega trajanja kazenskega postopka na podlagi prvega odstavka 35. člena Konvencije zavrniti kot nesprejemljivo zaradi neizčrpanja domačih pravnih sredstev. Pritožnikova pritožba po 13. členu, da naj bi bila pravna sredstva, ki jih je imel na voljo za uveljavljanje predolgega trajanja postopka, neučinkovita, je v skladu s tretjim odstavkom 35. člena Konvencije očitno neutemeljena. Ta del pritožbe se torej v skladu s četrtem odstavkom 35. člena Konvencije zavrne.

II. UPORABA 41. ČLENA KONVENCIJE

112. Člen 41 Konvencije se glasi:

“Če Sodišče ugotovi, da je prišlo do kršitve Konvencije ali njenih protokolov, in če notranje pravo visoke pogodbenice dovoljuje le delno zadoščenje, Sodišče oškodovani stranki, če je potrebno, nakloni pravično zadoščenje.”

A. Škoda

113. V pismu z dne 6. septembra 2006 je pritožnik zahteval 8.000 EUR iz naslova nepremoženjske škode, ki jo je utrpel zaradi dolžine postopka.

114. Sodišče ocenjuje, da je pritožnik zagotovo utrpel določeno nepremoženjsko škodo. V skladu z načelom pravičnosti se mu zato iz tega naslova prisodi 3.000 EUR.

B. Stroški

115. Pritožnik je prav tako zahteval 1.000 EUR za stroške, ki jih je imel pred Sodiščem.

116. V skladu s sodno prakso Sodišča je pritožnik upravičen do povračila stroškov le v obsegu, v kakršnem je dokazano, da so dejansko in nujno nastali ter bili potrebni. Sodišče zato ob upoštevanju predloženih podatkov in zgoraj navedenih meril ocenjuje, da je za stroške, ki jih je imel v postopku pred Sodiščem, pritožniku razumno prisoditi znesek v višini 700 EUR.

C. Zamudne obresti

117. Sodišče ocenjuje, da je primerno, da zamudne obresti temeljijo na mejni posojilni obrestni meri Evropske centralne banke, povišani za tri odstotne točke.

IZ TEH RAZLOGOV SODIŠČE SOGLASNO

1. *ugotavlja*, da je pritožba v zvezi s predolгим trajanjem zaključenega civilnega postopka sprejemljiva, medtem ko je v ostalem delu nesprijemljiva,
2. *razsoja*, da je prišlo do kršitve prvega odstavka 6. člena Konvencije,
3. *razsoja*, da je prišlo do kršitve 13. člena Konvencije,

4. *razsoja*,

a) da mora tožena država pritožniku v treh mesecih od dne, ko postane ta sodba dokončna, v skladu z 2. odstavkom 44. člena Konvencije plačati 3.000 EUR (tri tisoč evrov) za nepremoženjsko škodo in 700 (sedemsto evrov) za stroške, poleg tega pa tudi vsoto, ki jo je treba morebiti poravnati iz naslova davkov,

b) da se od izteka treh mesecev pa do poplačila na navedene zneske obračunava linearna obrestna mera po stopnji, enaki veljavni mejni obrestni meri Evropske centralne banke za to obdobje, čemur se prištejejo tri odstotne točke,

5. *zavrača* preostale zahtevke iz naslova pravičnega zadoščenja.

Sodba se izda v angleškem jeziku, pisna obvestila na podlagi drugega in tretjega odstavka 77. člena Poslovnika se pošljejo dne 3. maja 2007.

Stanley NAISMITH
Namestnik sodnega tajnika

Corneliu BÎRSAN
Predsednik